

Glagoli II

Nepravilni glagoli

Glagole kojima se u na nepredvidiv način osim gramatičkog repa mijenja i korijen (prvi dio riječi) smatramo nepravilnima. U japanskom postoji jako malo takvih glagola. Najčešća četiri dana su u tablici ispod, a ostale nećemo sresti još jako dugo.

značenje	poz. neprošlost	poz. prošlost	neg. neprošlost	neg. prošlost
<i>doći</i>	くる	きた	こない	こなかった
<i>raditi, činiti</i>	する	した	しない	しなかった
<i>ići</i>	いく	いった	いかない	いかなかった
<i>biti (za neživo)</i>	ある	あった	ない	なかった

Usporedimo li predzadnji i zadnji stupac, uočiti ćemo da i za nepravilne glagole vrijedi pravilna tvorba prošlosti negacije (ない → なかった). Od četiri iznad navedena glagola, *いく* je zapravo uljez - izuzev prošlosti i て oblika (kojeg ćemo naučiti nešto kasnije), ponaša se kao *ごだん* glagol.

する glagoli

Naučivši glagol *する* moguće je izreći puno više od njegovog osnovnog značenja. U japanskom postoji potkategorija imenica koje u kombinaciji s nekim oblikom glagola *する* funkcioniraju kao glagoli.

benkyō	učenje
たけし ¹ くんは benkyōを しない。	Takeši neće učiti.
sōji	čišćenje
たかぎ ² さんは heyāを sōjishita。	G. Takagi je očistio sobu.
sentaku	pranje odjeće
すずき ² さんは sentakuを しなかった。	G. Suzuki nije oprala rublje.

Kod *する* glagola postoji zanimljiva pojava u korištenju čestice を. S obzirom na to kako se tvore, smisleno je reći npr. *sōjiを する* (dosl. *raditi čišćenje*). Međutim, kad želimo reći da smo očistili nešto, čestica を nam treba da bismo označili to nešto, pa je smisleno reći *neštoを そうじする*. Neki *する* glagoli koriste se pretežno bez čestice を, neki je gotovo uvijek imaju, a postoje i glagoli gdje su oba slučaja jedako česta. Ovo je jedna od stvari koje nema smisla eksplicitno pokušavati učiti - najbolje je pogledati puno primjera i "dobiti osjećaj" za prirodnu upotrebu.

Čestica mete i lokacije に

Ova čestica pojavljuje se okvirno u dvije različite upotrebe - kao oznaka lokacije za glagole stanja ili kao cilj/meta glagola radnje. Problem u upotrebi najčešće proizlazi iz razlika u shvaćanju glagola stanja u odnosu na hrvatski jezik - iako se filozofija donekle poklapa, postoje glagoli koji su u hrvatskom aktivni, a u japanskom se izražavaju glagolom stanja i obratno. Da stvar bude zabavnija, jedan

¹Muško ime.

²Prezime.

dio glagola za lokaciju može koristiti i česticu に i で (lokacija za aktivne glagole). Zbog toga je u početku najbolje glagole učiti zajedno s česticama koje uz njih idu. Većina glagola bit će smisljena u odnosu na hrvatski, ali oslonimo li se potpuno na hrvatski "zdravi razum", jedan dio glagola bit će nam jako neintuitivan.

Lokacija glagola stanja

Dva prava glagola stanja koje smo dosad naučili su glagoli bivanja いる i ある. Njihova lokacija uvijek je označena s に.

いえに ねこが いる。 *U kući je mačka.*
はこに りんごが あった。 *U kutiji su bile jabuke.*

Meta aktivnih glagola

U ovom slučaju, *meta* se može široko shvatiti. Za glagole kretanja, meta je krajnje odredište (hr. lokativ):

にほんに いく。 *Idem u Japan.*
ともだちの いえに くる。 *Doći ću kod prijatelja. (dosl. Doći ću do prijateljeve kuće.)*

Za glagole u kojima se objekt prenosi, meta je ili polazište ili odredište objekta (hr. dativ):

ともだちに ほんを あげた。 *Dao sam knjigu prijatelju.*
せんせいは たけしに ほんを あげた。 *Učitelj je Takesiju dao knjigu.*
せんせいに ほんを かりた。
*Posudio sam knjigu od učitelja. (ne Učitelju sam posudio knjigu!)*³

Neki glagoli mogu promijeniti značenje ili konotaciju ovisno o tome koju česticu lokacije koristimo:

ゆかに ねた。 *Legao sam na pod. (pod je meta)*
ゆかで ねた。 *Zaspao sam na podu. (pod je mjesto radnje)*

Vježba

Prevedi na hrvatski:

1. すずきさんは がっこうに いかなかった。
2. かれの ともだちの ねこは いえに きた。
3. にほんごを べんきょうする。
4. かばんに かぎが ない。
5. やまだ²さんは ともだちに おかねを かりた。
6. やまださんの ともだちは かれに おかねを あげた。

³U hrvatskom koristimo jedan glagol za oba smjera posuđivanja (*posuditi nekome* i *posuditi od nekoga*), ali u japanskom su to dva odvojena glagola (かす i かりる).